

Projekt

Jméno: Pavlína Gorelová

Kód kurzu: SP4MP_MTO2

Téma: Dítě s rinolalií v mateřské škole

Výzkumný problém: Zmapování situace výskytu rinolalie u dětí předškolního věku ve vybrané mateřské škole běžného typu a mateřské škole logopedické.

Výše uvedené téma jsem si zvolila z toho důvodu, že tento druh narušené komunikační schopnosti stále není dostatečně v povědomí veřejnosti a bylo by dobré, aby se o rinolalii vědělo více. Především učitelky mateřských škol by s tímto problémem měly být obeznámeny, protože ony bývají většinou jedni z prvních odborníků, kterým se dítě dostane do péče a měly by dokázat poruchu u dítěte rozeznat a rodičům doporučit další postupy (logopedickou intervenci). Výzkum v mateřských školách je proto podle mého názoru vhodnou cestou, jak začít do této problematiky učitelky zasvěcovat.

Cílem tohoto výzkumu je tedy zmapování současného stavu výskytu rinolalie u předškolních dětí ve vybrané mateřské škole běžného typu a mateřské škole logopedické s následným zpracováním výsledků do přehledných grafů a porovnáním situace mezi těmito dvěma zařízeními.

Hlavní výzkumná otázka: Jak velký výskyt rinolalie je aktuálně mezi dětmi navštěvující předškolní zařízení?

1. vedlejší výzkumná otázka: Je vyšší výskyt rinolalie u dětí z mateřské školy logopedické než u dětí z mateřské školy běžného typu?

2. vedlejší výzkumná otázka: Je vyšší výskyt rinolalie u chlapců než u dívek?

3. vedlejší výzkumná otázka: Je vyšší výskyt rinolalie u dětí nižší věkové kategorie než u dětí jeden rok před nástupem do základní školy?

Výzkumná strategie: Jako vhodnější výzkumnou strategii zvolím kvantitativní výzkum, kterým lze lépe vyjádřit požadované závěry výzkumu. Výsledky výzkumu zpracuji pro přehlednost do grafů a tabulek.

Teoretická hypotéza: Rinolalie je jednou z nejméně se vyskytujících forem narušené komunikační schopnosti mezi dětmi v předškolních zařízeních.

První pracovní hypotéza: Mezi dětmi navštěvující mateřskou školu logopedickou je podstatně vyšší výskyt rinolalie než u dětí z běžné mateřské školy.

Druhá pracovní hypotéza: Mezi dětmi navštěvující mateřskou školu logopedickou se vyskytuje rinolalie těžšího stupně než u dětí z běžné mateřské školy.

Třetí pracovní hypotéza: Prognóza u dětí s rinolalií navštěvující mateřskou školu logopedickou je podstatně lepší než u dětí z běžné mateřské školy, z důvodu kvalitnější logopedické péče.

Konceptualizace: Rinolalie je narušení komunikační schopnosti, která postihuje jak zvuk řeči, tak artikulaci.

Operacionalizace:

Indikátor jedna – dotazník pro rodiče

Indikátor dva – Gutzmanova A-I zkouška

Indikátor tři – Czermakova zkouška zamlžení

Indikátor čtyři – Zkouška nafouknutí tváří

Metoda sběru dat: dotazník pro rodiče a zkouška rinolalie

Výzkumná populace: děti z běžných mateřských škol a děti mateřských škol logopedických

Výzkumný vzorek: děti jedné vybrané mateřské školy na vysočině (jedna třída běžného typu a jedna třída logopedická) a jejich rodiče = účelový výběr vzorku

Úryvek z dotazníku:

- 1. Navštěvoval někdo z Vaší rodiny v dětství logopedii?** (v případě kladné odpovědi, odpovězte prosím i na druhou otázku)
 - a) ano
 - b) ne
 - c) nevím
 - d) jiná odpověď

- 2. Jakou vadu řeči měl tento příbuzný diagnostikovanou? Prosím, co nejpřesněji popište, jaké měl řečové problémy.**

- 3. Od kolika let navštěvuje Vaše dítě logopeda?** (pokud možno, prosím, napište s přesností na měsíce, např. od 4 let a 8 měsíců)
- 4. Jaký je důvod pobytu vašeho dítěte v logopedické třídě mateřské školy?**

- a) opožděný vývoj řeči
- b) poruchy plynulosti řeči
- c) poruchy výslovnosti
- d) problémy s grafomotorikou
- e) jiné problémy

5. Podstoupilo Vaše dítě adenotomii (seříznutí nosní mandle)?

- a) ano 1x
- b) ano 2x
- c) ne
- d) jiná odpověď

6. Mívá Vaše dítě rýmu:

- a) přibližně 1x měsíčně
- b) 1x za čtvrt roku
- c) 1x za půl roku
- d) 1x ročně
- e) chronickou, téměř trvale celý rok
- f) jiná odpověď

7. Má Vaše dítě alergie projevující se rýmou? V případě kladné odpovědi, prosím, vypište, jaké alergie Vaše dítě má.

8. Užívá Vaše dítě dlouhodobě nějaký lék(y) na alergie projevující se rýmou? Napište, prosím, název léku, který dítě užívá.

- a) ano, užívá tento lék(y)
- b) ne

9. Užívá Vaše dítě léky, uvedené v otázce číslo 8:

- a) trvale
- b) sezónně
- c) jiná odpověď

Možné praktické a etické problémy:

Dotazník pro rodiče jsem zvolila z toho důvodu, že se z něj mohu dozvědět mnoho zajímavých informací, především z rodinné a osobní anamnézy dětí. Zajímavé by mohlo být srovnání odpovědí rodičů s výsledky následně provedené zkoušky rinolalie u dětí. Jako praktický problém by mohla být návratnost rozdaných dotazníků a také pravdivost odpovědí, které rodiče uvedou. Další problém by mohla být neochota rodičů dotazník vyplnit a na výzkumu se mnou spolupracovat.

U zkoušek narušení zvuku řeči vidím jako největší problém náročné zhodnocení závěru zkoušky. Některé lehčí typy jsou poměrně na hranici mezi normou a narušením řeči a proto to v některých případech může být obtížné určit se stoprocentní jistotou. Vhodná by proto byla spolupráce se zkušeným diagnostikem během provádění zkoušek nebo alespoň konzultace u nejasných případů.

Seznam literatury:

ALLEN, K. E.; MAROTZ, L. R. *Přehled vývoje dítěte: od prenatálního období do 8 let.*

Praha : Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-421-2.

DVOŘÁK, J. *Logopedický slovník.* Žďár nad Sázavou : Logopaedia clinica, 2001. ISBN 80-902536-2-8.

KEREKRÉTIOVÁ, A. *Velofaryngální dysfunkce a palatolalie.* Praha : Grada publishing, 2008. ISBN 987-80-247-2264-1.

KEREKRÉTIOVÁ, A. a kol. *Základy logopedie.* Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislavě, 2009. ISBN 978-80-223-2574-5.

KLENKOVÁ, J. *Logopedie.* Praha : Grada publishing, 2006. ISBN 80-247-1110-9.

LECHTA, V. a kol. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti.* Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-801-5.

LECHTA, V. *Logopedické repetitorium.* Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1990. ISBN 80-08-000-447-9.

LECHTA, V. a kol. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-901-9.

ŠIMÍČKOVÁ ČÍŽOVÁ, J. a kol. *Přehled vývojové psychologie*. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-0629-2.

ŠKODOVÁ, E.; JEDLIČKA, I. *Klinická logopedie*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-340-6.

Doporučuji promyslet znovu výzkumné otázky, hypotézy i sběr dat, tak aby výzkum přinesl zajímavé výsledky.